

WANDELEN LANGS WOONBOTEN

ONZE WANDELING BEGINT MET DE GRACHTENROUTE, DIE ANTWOORD GEEFT OP VEEL GESTELDE VRAGEN OVER WONEN OP HET WATER. DAARNA VOLGT DE AMSTELROUTE MET NEGEN BIJZONDERE WOONBOTEN. LET A.U.B. OOK GOED OP HET (FIETS)VERKEER. VEEL PLEZIER!

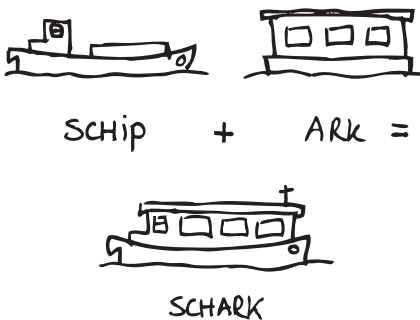
GRACHTENROUTE (2 KM)
 BEGIN: WOONBOOTMUSEUM
 (PRINSENGRACHT 296K)

① NUTSVOORZIENINGEN

Tussen de wal en de meer dan honderd jaar oude *Hendrika Maria* lopen slangen voor gas, water en riool. Bovenlangs snoeren voor elektriciteit en telefoon. Om bevrozing te voorkomen zijn de riool- en waterslang geïsoleerd en voorzien van een warmtelint.

② ARK, SCHARK OF SCHIP

Dit zijn de drie basisvormen van de woonboot. Na 150 m ziet u vanaf de brug bij de Runstraat links achtereenvolgens: ark, schark en schip.

③ SCHOKBREKERS

Tegenover (t/o) Prinsengracht 509 wordt een met lood beklede schark door schokbrekers van de wal gehouden. Die zorgen ervoor dat bij een beetje golfslag de koffie niet uit je kopje klotst. Maar als boten harder voorbij varen dan de toegestane 7,5 km/u helpen zelfs schokbrekers niet meer.

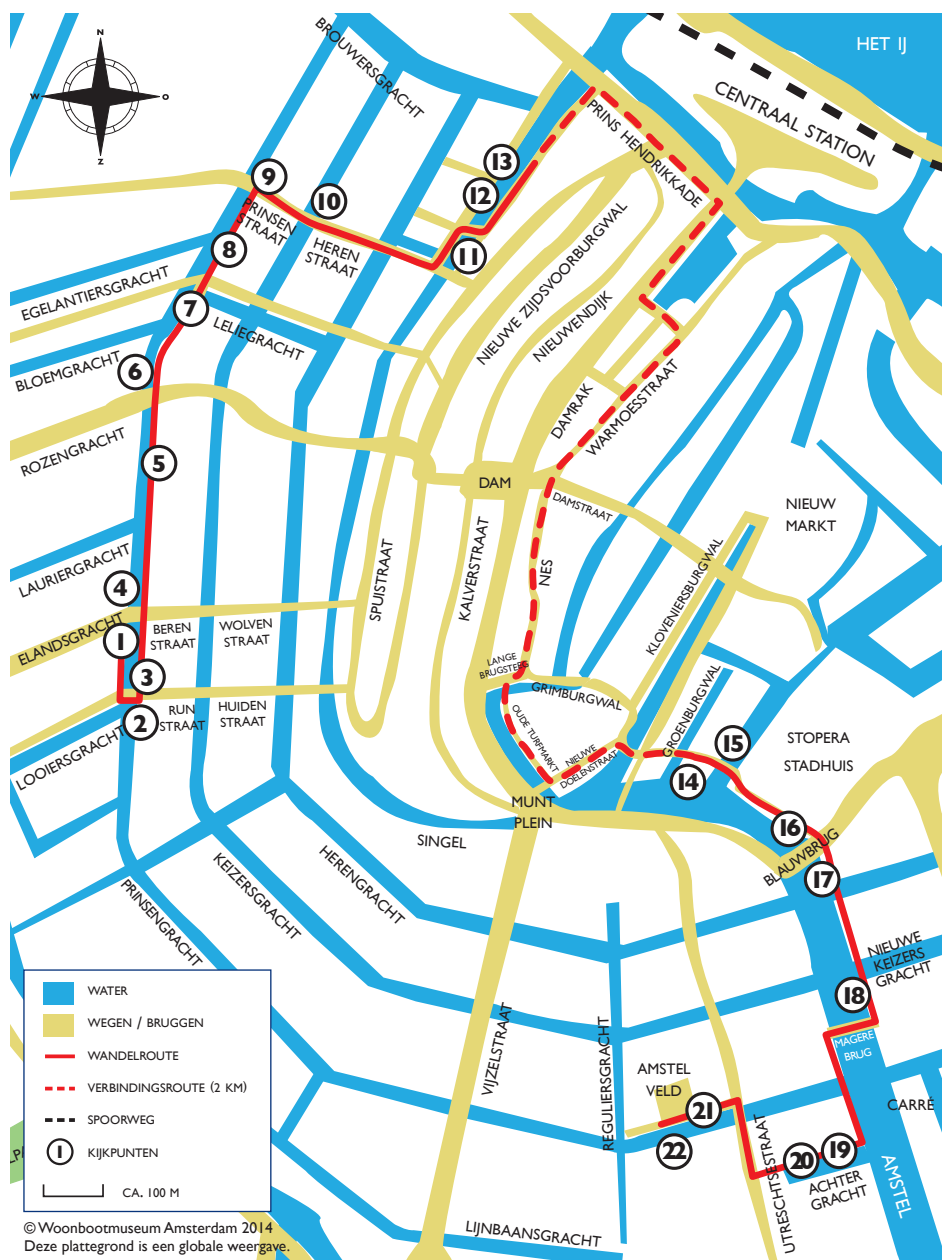
④ ONDERHOUD

Direct na de brug bij de Berenstraat ligt t/o no 447 aan de overkant de *Musard*, een Frans schip uit 1926. Als de boot naar de werf moet, wordt de grote stuurhut er vanaf getakeld. Pas dan kan hij onder de bruggen door (zie afbeelding p. 26). Bij kleinere boten tilt men het dak van de stuurhut er eerst met de hand af en worden de wanden, die zijn voorzien van scharnieren, vervolgens omlaag geklapt. Een woonboot met een onderbouw die

kan roesten moet elke 3 à 6 jaar naar de werf.

⑤ LIGPLAATS

Na nr. 337 liggen er tot aan de Westerkerk geen woonboten in de gracht. Woonboten hebben vaste ligplaatsen die in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Er zijn momenteel zo'n 900 woonboten in de binnenstad, meer mogen er niet bij. In sommige grachten liggen er helemaal geen omdat de bruggen te laag zijn. ▶

Kijkpunt 4: De stuurhut van de *Musard* wordt er vanaf getakeld

Raampartij in stijl van de Amsterdamse School

Kijkpunt 15: De *Wiekslag*

⑥ STUURHUT

Precies tegenover de Westerkerk ligt een hageenaar, een zelfde type schip als het Woonbootmuseum. Deze boot stamt uit 1906. Ooit verving een motor de zeilen en zijn de mast en giek verwijderd. Daarom oogt hij een stuk kaler. Wel verscheen er achterop een stuurhut.

⑦ BRUGGEN EN WATERSTAND

Alle 252 bruggen in de binnenstad hebben een nummer (zie brug 61, wit op metaal). De doorvaarthoogtes ervan zijn bekend. Omdat de waterstand varieert, moet je bij het verslepen opletten dat de woonboot niet klem komt te zitten. Dit is te voorkomen door vaten met water als ballast mee te nemen. Hierdoor komt de boot dieper in het water te liggen.

Kijkpunt 8: Een betonnen bak kan ook drijven

⑧ BETONNEN CASCO

Woonboot met nummer 213M heeft een betonnen casco. Zo'n roestvrije onderbouw hoeft niet naar de werf.

⑨ DE SIGAAR

Vanaf de brug Prinsensluis ziet u rechts een woonboot die afwijkt van de 'schoenendoos', de gangbare vorm van de ark. Deze heet in de volksmond de *Sigaar*.

⑩ POPULAIRSTE KIEKJE

Vanaf de brug over de Keizersgracht gezien liggen links de meest gefotografeerde woonboten van Amsterdam. Een aantal hiervan zijn voormalige zeilende vrachtschepen. Vroeger lagen de grachten hier vol mee.

⑪ MS SUZANNE

T/o nr. 98 ligt aan de overkant van het Singel motordekschuit *Suzanne* uit 1923, een woonboot met een fraaie raampartij, die dateert uit de tijd dat er nog prostituees op werkten.

⑫ DONALD DUCK BOOT

T/o nr. 17 aan de overzijde van het Singel ligt *De Nieuwe Gerrit*, een schip zoals ze in de Donald Duck worden getekend. Het lijkt een echte boot, maar ermee varen kan niet. Hij is gebouwd als woonboot en van binnen lekker ruim, met kaarsrechte

wanden in plaats van de rondingen die een schip karakteriseren.

⑬ DE POEZENBOOT

Naast *De Nieuwe Gerrit* ligt sinds 1968 het wereldberoemde asiel voor zwerfkatten. Elk jaar vindt de *Poezenboot* voor ruim 250 dieren een nieuw baasje.

AMSTELROUTE (1,5 KM) BEGIN: GROENBURGWAL 65

⑭ KLEINSTE WOONBOOT

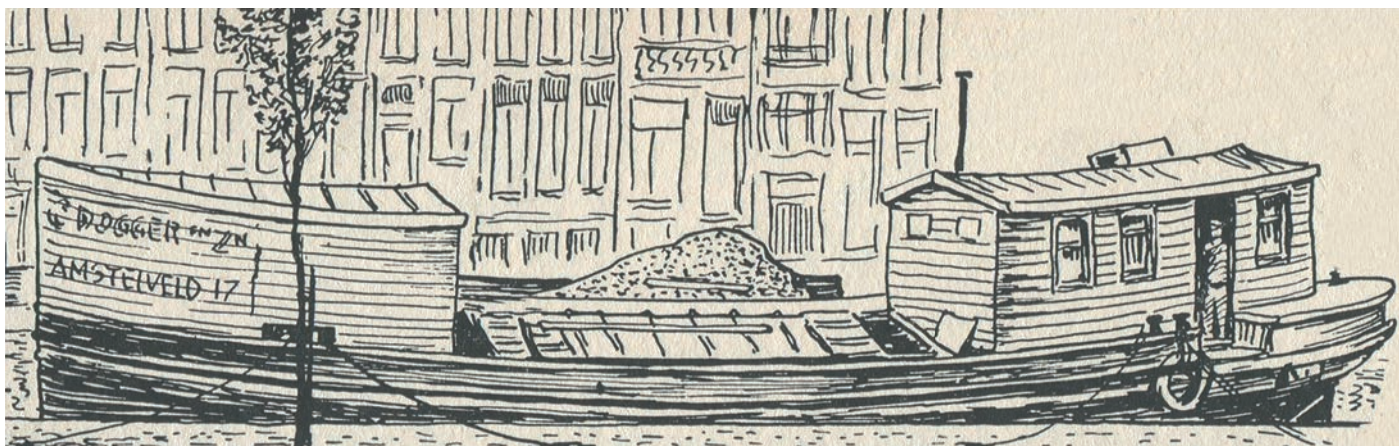
Tegenover (t/o) nr. 65 op de Groenburgwal ligt de kleinste woonboot langs de route. Ook op dit stukje gracht zijn de walkanten verstevigd met stalen damwanden, die moeten voorkomen dat de kademuur instort en de huizen verzakken. Opknappen gaat veel tijd en geld kosten.

⑮ AMSTERDAMSE SCHOOL

T/o Zwanenburgwal 182 ligt de wit groene *Wiekslag*, in 1924 ontworpen door architect A.P. Smits in de bouwstijl van de Amsterdamse School. Kenmerkend voor deze stijl zijn de versieringen in de gevel.

⑯ KOTTER

Direct voor de Blauwbrug ligt een

Kijkpunt 21: De Dogger een voormalige Verschwaterhaalder

Tekening Jan Bouman, 1954

kotter. Een uitzondering; want de meeste boten langs de kade zijn voormalige binnenvaartschepen die niet zeewaardig zijn. Voor de gracht is dit schip te groot en steekt het te diep in het water, maar hier in de rivier de Amstel is dat geen probleem.

17 VICTOR IV

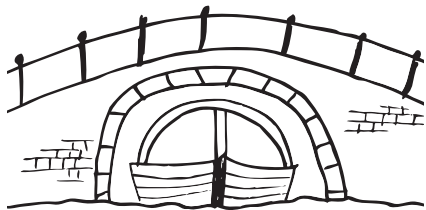
Meteen na de Blauwbrug, met zijn fraaie lantaarns, ligt een Groninger tjalk. De Amerikaanse kunstenaar Walter Glück, die zich *Victor IV* noemde, bouwde er een wereld met afgedankte materialen. Hij verdrong in 1986 bij zijn boot. Zijn drijvende erf met hutten, kippen en geiten is vrijwel verdwenen.

Kijkpunt 18: Een schipbrug samengesteld uit brugschepen

18 BRUGSCHIP

Het schip t/o nr. 57 aan de Amstel stamt uit 1857 en werd samen met andere brugschepen gebruikt om de rivier de Waal te overbruggen. Tussen de bolders was ruimte voor het wegdek.

Kijkpunt 20: Bogen voor de korenlichters

19 JANTJE

T/o Achtergracht 31 ligt een hippe woonboot. Net als Victor IV maakt de eigenaar gebruik van afgedankte materialen. *Jantje*

kwam in beeld bij de tv-serie over de in 2009 overleden zanger Ramses Shaffy, zelf ook korte tijd woonbootbewoner. Woonboten verschijnen vaak als decor in film- en tv-producties.

20 KORENLICHTER

De *Broedertrouw* t.o. Achtergracht 17 werd gebruikt voor vervoer van graan. Ooit had dit type schip bolle luikenkappen. De bogen van de bruggen in de grachtengordel werden op deze houten kappen afgestemd. Dit is zo ver bekend het laatste exemplaar van dit scheepstype.

21 VERSCHWATERHAALDER

Aan de kade bij het Amstelveld direct schuin tegenover *Café Marcella* ligt/

lag de *Dogger*, een schip met een houten opbouw. Tot 1888 haalde het schip schoon water voor de Amstelbrouwerij. De familie Dogger kocht het daarna voor hun handel in kolen en turf. Het schip is in dermate slechte staat dat het verplaatst moet worden om zinken te voorkomen. De hoge opbouw is verwijderd om onder de bruggen door te kunnen. Het is een kwestie van tijd voordat dit stukje geschiedenis uit de gracht verdwenen is.

22 RAJPOOTANA

Even na de *Dogger* ligt aan de overkant van de Prinsengracht een creatieve verschijning met glas-in-lloodramen. Door aan beide kanten over het casco heen te bouwen is extra leefruimte gecreëerd. ■